

Sami Kohen

Kaddafi bu... Başkasına benzemez!

Libya'daki olayların Tunus ve Mısır'da olduğu gibi, halk hareketinin zaferiyle sonuçlanması umudu kısa vadede -yani önümüzdeki birkaç gün içinde- gerçekleşecek gibi görünmüyor.

Gerçi Kaddafi rejimi de eninde sonunda devrilecek; ama bunun ne zaman ve nasıl olacağını şu anda kestirmek imkânsız.

Bu belirsizliğin üç nedeni var:

- Birinci neden, Kaddafi'nin kişiliđi ile ilgili.

Dünyadaki "diktatörlerin duayeni" (42 yıllık bir rekor), kendisini halk adamı ve devrimin rehberi olarak gösteriyor, ama o gerçekten bir "klinik vaka." Yıllar boyunca dünya onun dengesizliklerini, garipliklerini ve gaddarlıklarını izledi... Şimdi de halk hareketi karşısında, o hırslı, bencil ve öfkeli karakteri ile, kendi halkının üzerine özel milis güçlerini, Afrikalı paralı askerlerini, hatta uçaklarını sevk ediyor.

Tunus ve Mısır liderleri de despottu; ama onlar sokaklara dökülenlere karşı böyle acımasız bir kıyıma girişmediler ve daha fazla direnmeden çekip gittiler. Libya'da, mevkiinde tutunmak için iç savaşı dahi göze alan Kaddafi gibi bir meczuptan her şey beklenir. Tarih çılgın liderlerin sebep olduğu "insanlık trajedisi" örnekleriyle doludur.

* * *

- İkinci neden: Libya'nın iç dinamikleriyle ilgili.

Tunus ve Mısır'da halk hareketi, az bir çatışma ile sonuca ulaştı. Bunun en önemli nedeni, o iki ülkede de, ordunun olayların dışında kalması ve halkı karşısına almamaya özen göstermesidir. Libya'da ordunun dışında, Kaddafi'nin emrinde, özel olarak yetiştirilen bir milis gücü ve paralı askerlerden oluşan bir yabancı lejyon var. Gerçi halk hareketi, Bingazi dahi, ülkenin doğu bölgesinde kontrolü ele geçirmiş durumda; ama Kaddafi'ye bağlı Trablus merkezli güçler hâkimiyeti kaybetmemek için amansız bir savaş veriyorlar. Bu arada ülkenin aşiret yapısı ve bölgeler arasındaki ayrışma, ayrıca bu özelliklerin orduda da bölünmelere yol açması, uzun süreli bir iç savaş tehlikesini artırıyor.

* * *

- Libya'daki belirsizliğin üçüncü nedeni de, dış etkenlerle ilgili.

Mısır gibi önemli bir ülkede olaylar başladıktan kısa bir süre sonra, başta ABD olmak üzere, uluslararası camia Hüsnü Mübarek'in istifa etmesini açıkça istemiş ve bu yönde baskılarını yoğunlaştırmıştı. (Bu bağlamda Başbakan Erdoğan'ın da Mübarek'in çekilmesine ilişkin güçlü çağrısını unutmayalım.)

Libya konusunda dış dünyanın aldığı tavır ise farklı. ABD Başkanı Obama ancak önceki akşam konuştu; fakat sadece şiddet kullanımını kınamakla ve tüm ülkeleri birlikte düşünüp hareket etmeye çağırarak yetindi. BM Güvenlik Konseyi'nden de gene kınama ve çağrı ile karışık cılız bir karar çıktı.

Bunun bir nedeni tüm ülkelerin (Türkiye'nin de) öncelikle Libya'daki vatandaşlarını sağ salim kurtarma çabasında olmasıdır. Ayrıca Libya ile sıkı ekonomik bağları olan ülkeler, Libya'daki belirsizlik karşısında, Kaddafi'yi karşılarına almaktan çekiniyorlar. Bu tavır bir "çifte standart" olarak nitelenebilir. Ama gerçek şu ki,

çocuk üzerine herkes böyle hareket ediyor

* * *

Özetle saydığımız bu üç neden, Kaddafi'nin (Bin Ali ve Mübarek gibi) kısa sürede alaşağı edileceği konusunda şüpheler yaratıyor.

Ne var ki Libya'da da artık ok yaydan çıkmıştır. Halk hareketi her şeye rağmen devam edecek ve yayılacaktır. Kaddafi'nin, kendi halkına karşı giriştiği savaşı kazanması mümkün değildir.

Bu saatten sonra Kaddafi'nin halkına yapacağı en büyük hizmet bu gerçeği görüp çekilmesidir. Bu ne kadar hızlı olursa herkes için o kadar iyi olacaktır...